

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
HALK SAĞLIĞI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BİLGİ NOTU

Tarih: 15.04.2026

Sayfa No:1 / 4

BİRİM

Kanser Daire Başkanlığı

KONU:1-31 Mayıs Cilt Kanseri Farkındalık Ayı

Mayıs ayı, cilt kanserine dikkat çekmek ve toplumda farkındalık oluşturmak amacıyla “Cilt Kanseri Farkındalık Ayı” olarak kabul edilmiştir. Bu kapsamda düzenlenen etkinliklerle özellikle yaz aylarında artan güneş maruziyeti öncesinde toplumun bilinçlendirilmesi, risk faktörlerinin tanınması ve erken teşhisin önemi vurgulanmaktadır.

Cildimiz, vücudumuzu dış çevreden ayıran ve koruyan en büyük organımızdır. Zararlı çevresel etkenlere karşı önemli bir koruma görevi üstlenir. Cilt kanseri derideki hücrelerin kontrolsüz şekilde çoğalması sonucu oluşur. Cilt kanseri, yaygın görülen bir kanser türüdür. Her cilt değişikliği kanser anlamına gelmemekle birlikte, erken dönemde ciltte fark edilen şüpheli değişiklikler tanı sürecinin daha hızlı ilerlemesine yardımcı olabilir. Bu nedenle deride görülen yeni oluşumlar veya mevcut benlerdeki değişiklikler dikkatle değerlendirilmelidir.

Cilt kanseri gelişiminde en önemli çevresel risk faktörü güneş ışınlarıdır. Özellikle ultraviyole (UV) ışınları cilt hücrelerinde DNA hasarına neden olarak kanser gelişimine zemin hazırlayabilir. Güneşin en yoğun olduğu saatler olan 10.00-16.00 arasında korunmasız şekilde güneşe maruz kalmak riski önemli ölçüde artırmaktadır. Bunun yanı sıra çevresel kirlilik, zararlı kimyasallarla temas, iklimsel ve coğrafi koşullar da cilt kanseri riskini artırabilmektedir.

Cilt kanseri gelişme riskini artıran başlıca faktörler şunlardır:

- Uzun süre ve yoğun güneş altında kalma
- Solaryum gibi yapay ultraviyole ışınlarına maruz kalma
- Ailede veya bireyde cilt kanseri öyküsü bulunması
- Açık tenli, kolay çillenen ve güneş yanığına yatkın cilt yapısı
- Bağışıklık sisteminin zayıflaması

Cilt kanserleri çoğunlukla güneşe maruz kalan bölgelerde görülse de, güneş görmeyen alanlarda da ortaya çıkabilmektedir. Hastalığın erken dönemde teşhis edilmesi ve tedaviye başlanması, ciddi şekil bozuklukları, organ kayıpları ve ölüm gibi olumsuz sonuçların önlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Ülkemizde melanom dışı cilt kanserlerinin insidans hızı erkeklerde yüz binde 22,0; kadınlarda ise yüz binde 13,9'dur. Her yıl yaklaşık 20.000 kişiye melanom dışı cilt kanseri tanısı konulmaktadır. Melanom sıklığı ise erkeklerde yüz binde 1,7; kadınlarda yüz binde 1,2 olup, yıllık melanom vaka sayısı yaklaşık 1.500'dür.

Cilt kanserleri genel olarak iki ana gruba ayrılmaktadır:

1. Melanom:

Melanom, cilde rengini veren melanosit hücrelerinin kontrolsüz büyümesiyle oluşan ve en tehlikeli cilt kanseri türü olarak kabul edilen bir hastalıktır. Genellikle ciltte görülmekle birlikte nadiren göz, ağız veya iç organlarda da ortaya çıkabilir. Melanomların yaklaşık %30'u mevcut benlerden gelişmektedir. Bu nedenle benlerde ortaya çıkan değişiklikler melanom açısından önemli uyarı işaretleri olabilir. Bu değişikliklerin değerlendirilmesinde **ABCDE kuralı** kullanılmaktadır.

ABCDE Kuralı:

A (Asimetri): Bir benin veya doğum lekesinin yarısının diğer yarısı ile eşleşmemesi.

B (Border-Sınır): Sınırlarının düzensiz, çentikli veya bulanık olması.

C (Color-Renk): Benin renginin her yerinde aynı olmaması, farklı kahverengi veya siyah tonları veya bazen pembe, kırmızı, beyaz veya mavi lekeler içermesi.

D (Diameter-Çap): Benin çapının genellikle 6 milimetreden daha büyük olması. (Nadiren daha küçüklerine rastlansa da melanomların çapları 6 mm'den büyüktür.)

E (Değişim-Evolving): Benin boyutunun, şeklinin veya renginin zamanla değişmesi.

Yukarıda sıralanan belirtilere uymayan melanomlar da vardır. Bunların dışında karşılaşılan bazı diğer belirtiler aşağıda sıralanmıştır:

- İyileşmeyen yara
- Benin sınırından cilde yayılması
- Kızarıklık veya ben sınırının dışında yeni bir bombeleşme
- Kaşıntı, hassasiyet veya ağrının olması
- Benin yüzeyinde değişiklik – şişme, kanama, kabuklanma

Melanomun erken tanısı ve tedavisi hastaya tam iyileşme şansı sunabilir. Ancak tanı ve tedavide gecikme kanserin hızla yayılmasına ve yaşam kayıplarına yol açabilir. Özellikle benlerinizde veya cilt lekelerinizde **ABCDE kuralına** uyan durumlar fark ederseniz bir Dermatoloji (cildiye) uzmanına görünmeniz önemlidir.

2. Melanom Dışı Cilt Kanseri:

Melanom dışı cilt kanserleri derinin üst tabakalarında başlar ve çoğunlukla güneş ışınlarına maruz kalma ile ilişkilidir. En sık görülen türleri Bazal Hücreli Karsinom ve Skuamöz Hücreli Karsinomdur.

Bazal Hücreli Karsinom (BCC)

En yaygın görülen cilt kanseri türüdür. Genellikle yavaş büyür ve erken teşhis edildiğinde tedavi edilebilir. Ciltte aşağıdaki belirtiler görülebilir;

- Küçük kabarıklıklar veya şişlikler
- Parlak veya saydam görümlü lezyonlar

- Kabuklanan ya da kanayan yaralar

- Zamanla büyüyen kitleler

Skvamöz Hücreli Karsinom (SCC)

Skvamöz hücreli karsinom yaygınlık açısından ikinci sırada yer alır. En sık güneşe maruz kalan bölgelerde görülür ve şu şekillerde ortaya çıkabilir:

- Pullu kırmızı lekeler

- İyileşmeyen açık yaralar

- Pürüzlü veya kalınlaşmış cilt alanları

- Kabuklanan ve kanayan kabarıklıklar

Cilt Kanseri Nasıl Teşhis Edilir?

Tanı süreci genellikle dermatolojik muayene ile başlar. Uzman hekim ciltteki lezyonları inceler. Gerekli durumlarda dermatoskopi yöntemi kullanılır. Kesin tanı için biyopsi yapılır. Biyopsi sırasında lezyondan küçük bir doku örneği alınır. Laboratuvar incelemesi sonucu cilt kanseri tanısı netleşebilir. Görüntüleme yöntemleri bazı durumlarda hastalığın yayılımını değerlendirmek için kullanılabilir.

Cilt Kanseri Tedavisi Nasıl Yapılır?

Cilt kanserinin erken teşhisi, tedavi başarısını önemli ölçüde artırır. Tedavi yöntemi kanser türüne ve evresine göre belirlenir. Erken evrede cerrahi yöntemler en sık tercih edilen tedavi seçenekleri arasındadır.

Tedavi seçenekleri şunları içerebilir:

- Cerrahi çıkarma

- İmmünoterapi

- Radyoterapi

- Hedefe yönelik tedaviler

- Kemoterapi

Cilt Kanserinden Korunma Yolları Nelerdir?

Cilt kanserlerinin önemli bir bölümü uygun korunma yöntemleri ile önlenir. Bu amaçla:

- Güneşin yoğun olduğu saatlerde (10.00–16.00) doğrudan güneş ışınlarından kaçınılmalıdır.

- Geniş spektrumlu ve yüksek koruma faktörlü güneş kremi kullanılmalıdır.

- Güneş gözlüğü kullanılarak göz ve göz çevresi UV ışınlarından korunmalıdır.

- Şapka ve cildi mümkün olduğunca kapatan koruyucu kıyafetler tercih edilmelidir.

- Zararlı kimyasallardan ve solaryum kullanımından kaçınılmalıdır.

- Cilt düzenli olarak kontrol edilmelidir.

Kendi Kendine Cilt Muayenesi

Cilt kanserlerinin erken fark edilmesinde bireyin kendi cildini tanması büyük önem taşımaktadır. Ayda bir kez yapılacak kendi kendine cilt muayenesi, yeni oluşumların veya değişikliklerin erken fark edilmesine yardımcı olabilir. **Muayene sırasında:**

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
HALK SAĞLIĞI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BİLGİ NOTU

Tarih: 15.04.2026

Sayfa No:2 / 4

BİRİM

Kanser Daire Başkanlığı

- İyi aydınlatılmış bir ortamda tam boy ayna kullanılmalıdır.
- Yüz, boyun, gövde, kollar ve bacaklar dahil olmak üzere tüm vücut dikkatlice incelenmelidir.
- Avuç içleri, ayak tabanları, saçlı deri, kulaklar, tırnaklar ve sırt gibi tüm bölgeler incelenmelidir.
- Görülmesi zor alanlar için el aynası kullanılmalı veya yakınlardan yardım alınmalıdır.

Kendi Kendine Cilt Muayenesi Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Belirtiler:

- Ciltte yeni oluşan sıradışı ben veya lekeler
- Var olan benlerde şekil, renk veya boyut değişikliği
- İyileşmeyen yaralar
- Kabuklanma veya kanama
- Kaşıntı, hassasiyet veya ağrı

Kendi kendinize yaptığınız cilt muayenenizde; cildinizde yeni oluşan, değişen ya da size farklı gelen bir durum fark ederseniz zaman kaybetmeden bir sağlık kuruluşuna başvurun. **Unutmayın!** Cilt kanseri yaygın görülen kanser türlerinden biridir.

“Erken Teşhis Hayat Kurtarır”

“Sevdiklerimize Hatırlatalım”

